

Dziękuję

STATUT

STOWARZYSZENIA CHRZEŚCIJAŃSKO-NARODOWEGO NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ POWSZECHNYCH W POLSCE.

Nazwa.

§ 1. Stowarzyszenie ma nazwę: STOWARZYSZENIE CHRZEŚCIJAŃSKO - NARODOWEGO NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ POWSZECHNYCH W POLSCE.

Siedzibą Stowarzyszenia jest Warszawa. Działalność Stowarzyszenia rozciąga się na całą Polskę, z zachowaniem miejscowych praw o stowarzyszeniach.

Cel.

§ 2. Stowarzyszenie ma na celu zjednoczenie ogółu nauczycielstwa szkół powszechnych:

a) celem wpływania na rozwój szkolnictwa powszechnego, kształcenia nauczycielstwa, tudzież popierania spraw wychowania publicznego i domowego w duchu narodowym i chrześcijańskim;

b) dla obrony zawodowych, obywatelskich i służbowych praw tego stanu;

c) udzielania członkom pomocy materialnej i opieki prawnej w ramach obowiązujących ustaw, z wyłączeniem spraw politycznych.

Środki.

§ 3. Do osiągnięcia tych celów służą następujące środki, przy zachowaniu obowiązujących praw i przepisów:

I. Zakładanie Oddziałów okręgowych, Kół powiatowych i Kół miejscowych na całym obszarze Rzeczypospolitej polskiej.

II. Zebrania członków, wykłady, odczyty, rozprawy z dziedziny pedagogii i nauk, zwoływanie wieców naucz., zjazdów i konferencji rodzicielskich.

III. Urządzanie kursów naukowych, wykładów publicznych, wycieczek i podróży naukowych.

IV. Wydawanie dzieł, służących nauce i wychowaniu i czasopism pedagogicznych dla nauczycielstwa, rodziców i młodzieży.

V. Znoszenie się z ogółem nauczycielstwa i pokrewnemi towarzystwami w państwie i za granicą, w sprawach wychowania publicznego i stosunków prawnych nauczycielstwa zapomocą zgromadzeń, wieców i kongresów lub odezów.

VI. Udzielanie członkom i ich pozostałym rodzinom zapomóg z funduszków Stow., na ten cel przeznaczonych.

VII. Tworzenie Związków „Samopomocy”.

VIII. Zakładanie domów nauczycielskich dla zorganizowania życia umysłowego i towarzyskiego członków.

IX. Tworzenie domów zdrowia i burs dla dzieci członków.

X. Utrzymywanie syndykatu obrony prawnej.

XI. Wydawanie własnego czasopisma, poświęconego sprawom Stowarzyszenia i interesom zawodowym.

Członkowie.

§ 4 Członkiem Stowarzyszenia może być tylko nauczyciel(-lka) narodowości polskiej, religji chrześcijańskiej.

§ 5. Osoby, które położyły wybitne zasługi na polu szkolnictwa lub wychowania, może Stowarzyszenie zaszczyścić godnością członka honorowego.

§ 6. Członków przyjmuje Zarząd Koła powiatowego na polecenie dwóch członków.

§ 7. Członków honorowych mianuje Walny Zjazd Delegatów Stow. na wniosek Zarządu Głównego, któremu oduosne wnioski mają być nadesłane przez Zarządy Okręgowe przynajmniej na cztery tygodnie przed Walnym Zjazdem.

§ 8. W razie, gdyby członek stał się niegodnym należenia do Stowarzyszenia, może go Zarząd Główny, po należytem zbadaniu sprawy i przesłuchaniu ustnem lub pisemnem, na wniosek Zarządu Okręgowego wykluczyć ze Stowarzyszenia.

§ 9. Gdyby w tym wypadku członek na wezwanie Zarządu Głównego w ciągu dwóch tygodni nie jawił się przed delegatem Zarządu Głównego lub nie złożył pisemnego tłumaczenia się, Zarząd Główny może wykluczyć go bez przesłuchania.

Obowiązki członków.

§ 10. Członkowie mają obowiązek brania czynnego udziału w pracach Stow. i dążenia do urzeczywistnienia celów jego.

§ 11. Członkowie są obowiązani przestrzegać przepisów statutu i stosować się karnie do uchwał i postanowień władz Stowarzyszenia.

§ 12. Członkowie opłacają: a) wpisowe w wysokości 50 marek, b) wkładkę roczną 120 mk i c) opłatę organu, Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia może zmienić wysokość tych opłat, przyczem do czasu ustalenia waluty polskiej zmiana ta nie pociąga za sobą ponownej rejestracji stowarzyszenia. Wkładka roczna uiszczana być może miesięcznie, opłata organu kwartalnie.

Z wkładek rocznych przypada po 35% na potrzeby Zarządu Głównego i Zarządu okręgowego, 20% na potrzeby Zarządu Koła powiatowego, 10% na potrzeby Koła miejscowego.

Walny Zjazd delegatów Oddziału okręgowego, niemniej Zarządy Kół powiatowych i miejscowych mają prawo uchwa-

lania dodatkowych wkładek na pokrycie wydatków nadzwyczajnych, po zatwierdzeniu jednakże uchwały przez Zarząd Główny.

§ 13. Członek honorowy nie jest obowiązany do płacenia wkładek.

§ 14. Wpisowe i wkładkę przesyła członek przez Koło powiatowe, względnie miejscowe, do Kasy Zarządu Okręgowego. Wpisowe uiszcza członek w całości.

§ 15. Członek, który po upływie 1/2 roku administracyjnego nie płaci wkładek i opłat mimo trzykrotnego upomnienia, przestaje być członkiem na podstawie powziętej w tym celu uchwały Zarządu Okręgowego.

§ 16. Członek nie może należeć do innej organizacji zawodowej nauczycielstwa szkół powszechnych.

§ 17. Członek może wystąpić ze Stowarzyszenia tylko z końcem roku kalendarzowego, jeżeli zgłoszenie wystąpienia wniesie na piśmie do Zarządu Koła powiatowego co najmniej na 30 dni przed końcem roku.

§ 18. Wystąpienie lub wykreślenie członka nie uwalnia go od zapłacenia zaległych wkładek i opłat.

§ 19. Członek, który działa na szkodę Stowarzyszenia zapomocą słowa pisanego, druku, wygłaszania mów i oświadczeń lub niesolidarnego stosowania się do uchwał Stowarzyszenia lub zachowaniem swoim ubliża powadze stanu nauczycielskiego, oraz taki, który został za przestępstwo lub zbrodnię według kodeksu karnego zasądzony, musi być bezwzględnie wykreślony z listy Stowarzyszenia.

§ 20. Wykluczenia członka dokonuje Zarząd Główny na wniosek Zarządu Okręgowego z równoczesnem przedłożeniem protokołu Zarządu Koła powiatowego, względnie Koła miejscowego.

§ 21. Członek wykluczony nie może być napowrót przyjęty.

Prawa członków.

§ 22. Członek ma prawo:

a) wyboru czynnego i biernego;

b) zabierania głosu i głosowania na zebraniach Koła miejscowego, Koła powiatowego, Oddziału Okręgowego i Walnych Zjazdach członków Stowarzyszenia z głosem stanowczym, w zwyczajnych zaś i nadzwyczajnych Walnych Zjazdach Delegatów z głosem doradczym, tudzież czynienia wniosków w sprawach Stowarzyszenia Zarządowi Koła miejscowego, Zarządowi Oddziału okręgowego lub Zarządowi Głównemu, ustnie lub pisemnie;

c) korzystania z wszelkich środków i urządzeń, które Stowarzyszenie przedsięwzię dla celów i obrony interesów swych członków;

d) korzystania z wszystkich instytucji Stowarzyszenia, w myśl obowiązujących Regulaminów i Instrukcji, a to: stypendjów dla kształcenia dalszego w zawodzie, kształcenia dzieci, pomieszczenia w domach zdrowia, zaopatrywania się w artykuły codziennego użytku za zniżoną cenę w Związkach „Samopomocy”;

e) otrzymywania zapomóg bezzwrotnych po trzyletnim należeniu do stowarzyszenia — o ile fundusze na to pozwalają;

f) korzystania z obrony i porady prawnej;

g) otrzymywania organu Stow. i czasopism pedagogicznych, wydawanych przez Stow. po cenie, oznaczonej przez Zarząd Główny;

e) korzystania z wykładów, odczytów i kursów, utworzonych staraniem Stowarzyszenia.

§ 23. Członek honorowy korzysta z praw członka zwyczajnego z opuszczeniem świadczeń natury materialnej.

Organizacja i Władze Stowarzyszenia.

§ 24. Członkowie Stowarzyszenia tworzą Koła miejscowe, Koła powiatowe i Oddziały Okręgowe.

§ 25. Do zawiązania Koła miejscowego wymagana jest liczba przynajmniej 7 członków. Siedzibę Koła miejscowego oznacza Zarząd Koła danego powiatu na wniosek Zarządu Koła miejscowego lub Zarząd Oddziału danego okręgu, Zarząd Główny zaś, o ile te dwa, poprzednie organy nie istnieją jeszcze w wyznaczonym okręgu szkolnym. Koła miejscowe wchodzi w skład Koła powiat., o ile takie istnieje w siedzibie danego powiatu, w przeciwnym razie podlegają bezpośrednio Oddziałowi danego okręgu, a gdyby i ten nie istniał — Zarządowi Głównemu.

§ 26. Jeżeli w jednej miejscowości zgłosi się więcej, niż 21 członków lub w jednym powiecie powstanie więcej, niż 3 Koła miejscowe, wówczas Zarząd Oddziału danego okręgu lub Zarząd Główny zawiązuje Koło powiatowe. Siedzibą Koła powiatowego jest z reguły miejsce powiatowej władzy szkolnej (Inspektoratu).

§ 27. Koła wchodzi w skład Oddziału, o ile taki już istnieje; w przeciwnym razie podlegają Zarządowi Głównemu lub temu Oddziałowi, który wskaże Zarząd Główny.

§ 28. Jeżeli w Okręgu szkolnym (Kuratorjum) powstanie więcej, niż 15 Kół miejscowych lub 5 Kół pow., a jedno z nich jest w siedzibie Okręgu albo będzie tylko 1 Koło w siedzibie Okręgu w sile ponad 100 członków, wówczas Zarząd Główny utworzy Oddział. Siedzibą Oddziału jest miejsce Okręgowej Władzy szkolnej (Kuratorjum Okręgu szkolnego).

§ 29. Koła miejscowe, Koła powiatowe i Oddziały okręgowe podlegają Zarządowi Głównemu.

§ 30. Władzami Stowarzyszenia są:

I. Zarząd Koła miejscowego,

II. Zarząd Koła powiatowego,

III. Zarząd Oddziału okręgowego,

IV. Walny Zjazd Delegatów Oddziału okręgowego,

V. Zarząd Główny,

VI. Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia.

W skład Władz Stow. mają wchodzić nauczyciele i nauczycielki.

§ 31. Organem, reprezentującym Stowarzyszenie, jest Zarząd Główny, względnie członkowie, przez Zarząd Główny do tego celu wyznaczeni.

Skład Zarządu Głównego.

§ 32. Zarząd Główny składa się: z prezesa i 5 wiceprezesów (1 miejscowego i 4 zamiejscowych), z 7 członków, zamieszkałych stale w siedzibie Zarządu Głównego i z 10 członków, pochodzących z wyboru, oraz po 1 delegacie z każdego Oddziału okręgowego.

§ 33. Prezes, wiceprezes i pięciu członków Zarządu w siedzibie Zarządu Głównego stanowią Dyрекcję Stowarzyszenia.

§ 34. Członków Zarządu Głównego wybiera Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia; delegata Oddziału okręg., który wchodzi w skład Zarządu Głównego, wybiera Walny Zjazd Delegatów Oddziału okręgowego.

§ 35. Dyрекcja urzęduje w imieniu Zarządu Głównego w myśl obowiązującej Instrukcji, przez Zarząd Główny uchwalonej i załatwia wszystkie sprawy, stale lub w każdym wypadku z osobna przez Zarząd Główny przekazane.

§ 36. Dyрекcja zdaje sprawę z czynności Zarządowi Głównemu.

§ 37. Zarząd Główny i Dyрекcja konstituują się na pierwszym posiedzeniu przez wybór zwykłą większością głosów, obecnych na tem posiedzeniu, członków Zarządu Głównego.

§ 38. Zarząd Główny wybiera z grona członków Zarządu: dyrektora biura i jego zastępcę, który jest zarazem referentem organizacyjnym, referenta skarbowego, referenta spraw zawodowych, referenta spraw ekonomicznych, referenta spraw ogólnooświatowych, referenta przedsiębiorstw, oraz odpowiednią liczbę delegatów do poszczególnych czynności.

Dyrektor biura, względnie inni referenci, wymienieni powyżej, a urzędujący w stałych godzinach, mają być za swą pracę odpowiednio wynagradzani. Wysokość wynagrodzenia oznacza Zarząd Główny.

§ 39. Zarząd Główny zatwierdza z grona członków Stowarzyszenia na wniosek Dyrekcji:

- a) członków komitetu redakcyjnego,
- b) Syndykatu obrony prawnej.

§ 40. Zarząd Główny zatwierdza redaktora i urzędników, względnie funkcjonariuszy Stowarzyszenia, na wniosek Dyrekcji.

§ 41. Urzędowanie prezesa i wiceprezesów trwa trzy lata.

§ 42. Mandat członków Zarządu Głównego trwa, przez okres trzyletni. Po pierwszym i po drugim roku ustępuje jednak 1/3 część, po trzecim zaś reszta członków zamiejscowych — w pierwszych dwóch latach przez losowanie. Członkowie miejscowi ustępują w pierwszych dwóch latach po trzech przez losowanie, trzeciego roku ustępuje reszta po trzyletnim urzędowaniu.

§ 43. Wybór uzupełniający w miejsce członków zmarłych lub składających mandat odbywa się na okres czasu, przez jaki urzędowałby jeszcze poprzedni członek.

§ 44. Członkowie wylosowani lub ustępujący, mogą być ponownie wybrani.

§ 45. Zakres działania członków Zarządu Głównego określa Instrukcja, przez Zarząd Główny uchwalona.

§ 46. Prezes, urzędujący wiceprezes lub dyrektor biura i sekretarz reprezentują Stowarzyszenie na zewnątrz i podpisują wszystkie pisma, czy to z Zarządu Głównego, czy imieniem Stowarzyszenia wychodzące.

§ 47. Zarząd Główny odpowiedzialny jest solidarnie za zawiadywanie sprawami i majątkiem Stowarzyszenia.

§ 48. Do zakresu działania Zarządu Głównego, względnie Dyrekcji, należy, prócz spraw wymienionych w §§ 38, 39 i 40:

- a) mianowanie korespondentów i przyjmowanie członków z miejscowości, w których nie istnieją Koła miejscowe, Koła powiatowe lub Oddziały okręgowe Stowarzyszenia;
- b) przedstawianie wniosków w sprawie mianowania członków honorowych Walnemu Zjazdowi Delegatów;
- c) wykluczanie członków Stowarzyszenia na wniosek Oddziałów okręgowych;
- d) wykonywanie uchwał Walnych Zjazdów Delegatów Stowarzyszenia i członków;
- e) rozpatrywanie i załatwianie wniosków, nadsyłanych przez Zarządy Oddziałowe, Kół powiatowych i miejscowych;
- f) oznaczanie należytości za organ Stowarzyszenia i przyznawanie opustu od czasopism, przez Stowarzyszenie wydawanych;
- g) uchwalanie wszelkich Instrukcyj i Regulaminów w ramach Statutu;
- h) wybór, zatwierdzanie, mianowanie, względnie uwalnianie osób, wymienionych w § 39 lit. a i b i § 40;

i) przeznaczanie i określanie zakresu czynności członków Zarządu Głównego;

j) nadzór nad wszelkimi agendami Stowarzyszenia i kontrola majątku Stowarzyszenia;

k) rozwiązywanie Kół miejscowych, powiatowych i Oddziałów, nie czyniących zadość obowiązkowi, statutem przepisany;

l) zbieranie funduszy, zarząd funduszami i lokowanie tychże;

m) zwolywanie i układanie porządku dziennego zwyczajnych Walnych Zjazdów Delegatów corocznie, a nadzwyczajnych i Walnych Zjazdów członków Stowarzyszenia w miarę potrzeby.

Skład Zarządu Oddziałowego.

§ 49. Zarząd Oddziałowy składa się: z prezesa, wiceprezesa, sekretarza oraz 15 członków z wyboru.

§ 50. Prezes, sekretarz i 6 członków Zarządu muszą być członkami, zamieszkałymi w siedzibie Oddziału.

§ 51. Zarząd Oddziału wybiera z pośród siebie: dyrektora biura, referenta skarbowego, spraw zawodowych, ekonomicznych, ogólnooświatowych, oraz referenta dla spraw organizacyjnych.

Wynagrodzenie za pracę biurową (w myśl postanowień § 38) oznacza Zarząd Oddziału okręgowego.

§ 52. Urzędowanie członków Zarządu Oddziałowego trwa trzy lata. W pierwszych dwóch latach ustępuje po 1/3 członków Zarządu z wyboru przez losowanie, w trzecim roku reszta członków oraz prezes, wiceprezes i sekretarz po trzyletnim urzędowaniu.

§ 53. Wylosowani i ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani.

§ 54. Wybrany Zarząd konstytuuje się zaraz po wyborze i odbiera czynności od ustępującego Zarządu.

§ 55. Prezes, wiceprezes lub dyrektor biura i sekretarz reprezentują Oddział na zewnątrz i podpisują wszystkie pisma z Zarządu wychodzące.

§ 56. Instrukcja, wydana przez Zarząd Główny, określa zakres działania członków Zarządu Oddziałowego.

§ 57. Do zakresu działania Zarządu Oddziałowego — oprócz spraw objętych celami Stowarzyszenia — należy:

- a) zgłaszanie nowych członków Zarz. Głównemu;
- b) zakładanie Kół powiatowych i miejscowych;
- c) tworzenie sekcji nauczycieli i nauczycielek;
- d) przedstawianie Zarządowi Głównemu wniosków w sprawie mianowania członków honorowych;
- e) przedstawianie wniosków na wykluczenie członka;

f) zbieranie funduszy, zarząd funduszami i lokacja funduszy oddziałowych;

g) czynienie wniosków co do opustu od wydawnictw Stowarzyszenia członkom Oddziału;

h) zwoływanie Walnych Zgromadzeń Delegatów oddziałowych i układanie porządku dziennego, zwyczajnych i nadzwyczajnych Wal. Zgr. Delegatów i członków Oddziału Stowarzyszenia;

i) udzielanie instrukcyj delegatom Oddziału na posiedzenia Zarządu Głównego i na Walne Zjazdy Delegatów Stowarzyszenia;

j) utrzymywanie stosunków z Zarządem Głównym i z Władzami szkolnymi i państwowymi miejscowymi w sprawach Oddziału.

§ 58. Zarząd Oddziałowy jest obowiązany:

a) odnosić się we wszystkich sprawach organizacyjnych do Zarządu Głównego;

b) występować na zewnątrz tylko za wiedzą i zgodą Zarządu Głównego;

c) znosić się z Władzami szkolnymi i państwowymi centralnymi tylko za pośrednictwem Zarządu Głównego;

d) przestrzegać ściśle postanowień Statutu;

e) przedkładać Zarządowi Głównemu kwartalne sprawozdania z czynności Oddziału i jego agend;

f) wyznaczać fundusze na koszty podróży delegatom Oddziału na Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia;

g) wykonywać uchwały Zjazdu Delegatów oddziałowych, zgodne z postanowieniami statutu;

h) wypełniać polecenia Zarządu Głównego;

i) odsyłać Zarządowi Głównemu składki, przez Zarząd Główny administrowane.

§ 59. Jeżeli Zarząd Oddziałowy po upływie 1/2 roku od ostatniego dnia rocznego okresu sprawozdawczego, mimo trzykrotnych upomnień, nie przedłożył Zarządowi Głównemu sprawozdań i rachunków albo przekroczył postanowienia Statutu, natenczas Zarząd Główny ma obowiązek rozwiązać Zarząd Oddziałowy i przeprowadzić nowe wybory.

Skład Zarządu Koła powiatowego.

§ 60. Na czele Koła powiatowego stoi Zarząd Koła.

§ 61. Zarząd Koła składa się: z przewodniczącego, zastępcy, sekretarza, referenta oświatowego, referenta administracyjnego i po 1 delegacie Kół miejscowych danego powiatu.

§ 62. Przewodniczący Koła, sekretarz i referent administracyjny mają być członkami miejscowymi. Mandat członków Zarządu Koła trwa 3 lata. Po pierwszym roku ustępuje przewodniczący i sekretarz, po drugim roku zastępca i referent administracyjny, po trzecim roku referent oświatowy.

Ustępujący mogą być ponownie wybrani na cały okres trzyletni. Delegaci Kół miejscowych desygnowani są co roku.

§ 63. Zarząd Koła powiatowego ma dbać o interesy członków w powiecie i występować tylko w ich imieniu u władz miejscowych. Sprawy, wychodzące poza zakres powiatu, przekazuje Zarząd powiatowy Zarządowi Oddziału, któremu podlega lub w razie potrzeby Zarządowi Głównemu.

§ 64. Zarząd Koła powiatowego ma obowiązek:

a) jednać członków Stowarzyszenia;

b) być w ścisłej łączności z Kółami miejscowymi i współdziałać we wszystkich pracach Stowarzyszenia;

c) zakładać nowe Koła miejscowe, o ile uzna to za potrzebne;

d) wykonywać polecenia Zarządu Oddziałowego, względnie Zarządu Głównego.

Zarząd Koła powiatowego obowiązany jest z końcem roku administr. złożyć sprawozdanie z rachunków i czynności.

Skład Zarządu Koła miejscowego.

§ 65. Na czele Koła miejsc. stoi Zarząd Koła, składający się z przewodniczącego, zastępcy i sekretarza.

§ 66. Mandat członków Zarządu trwa 3 lata. Po pierwszym roku ustępuje zastępca, po drugim roku sekretarz, po trzecim przewodniczący. Ponowny wybór jest dozwolony. Zarząd Koła obowiązany jest składać kwartalne sprawozdania Zarządowi Koła powiatowego pisemnie.

§ 67. Koło miejscowe powstać może w każdej miejscowości poza siedzibą Koła powiatowego, czy Zarządu Oddziału, względnie Zarządu Głównego.

§ 68. W razie odmowy na zawiązanie Koła miejscowego, przysługuje członkom prawo odwołania się do Zarządu Oddziału i Zarządu Głównego.

§ 69. Do zakresu działania Koła miejscowego należy: jednanie członków, informowanie członków o działalności i potrzebach Stowarzyszenia, współdziałanie w pracy organizacyjnej Stowarzyszenia.

Walne Zjazdy członków.

§ 70. Walny Zjazd członków Stowarzyszenia zwołuje Zarząd Główny z własnej inicjatywy lub na mocy uchwały Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia.

§ 71. W Walnym Zjeździe członków Stowarzyszenia biorą udział wszyscy członkowie z głosem stanowczym.

§ 72. Do zakresu działania Walnego Zjazdu członków Stowarzyszenia należy wyrażanie opinii w zasadniczych sprawach wychowania, szkolnictwa i rozwoju Stowarzyszenia.

Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia.

§ 73. Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia składa się:

- a) z delegatów, wybranych przez Oddziały;
- b) z członków Zarządu Głównego;
- c) z członków Komisji rewizyjnej.

§ 74. Delegatów na Walny Zjazd Stowarz. wybiera Walny Zjazd Delegatów Oddziału.

§ 75. Oddział, liczący 100 członków, wybiera 2 delegatów, mniej niż 100 członków 1 delegata, ponad dalszych 100 członków 1 delegata.

§ 76. Członkowie Stowarzyszenia mogą brać udział w Walnym Zejeździe Delegatów Stowarzyszenia tylko z głosem doradczym i na koszt własny.

§ 77. Walny zjazd delegatów Stow. odbywa się z reguły raz na rok, najpóźniej w czasie głównych ferii szkolnych.

§ 78. Do zakresu działania Walnego Zjazdu Delegatów Stow. należy:

- a) wybór prezesa, wiceprezesów i członków Zarządu Głównego;
- b) wybór Komisji rewizyjnej;
- c) zatwierdzanie rocznego sprawozdania i rocznych rachunków Zarządu Głównego;
- d) uchwalanie wniosków, dotyczących szkolnictwa i oświaty narodowej;
- e) przekazywanie wniosków i udzielanie poleceń Zarządowi Głównemu w sprawach wychowania publicznego, oświaty, szkolnictwa i stanu nauczycielskiego;
- f) wyznaczanie miejsca dla następnego Walnego Zjazdu;
- g) mianowanie członków honorowych Stow.;
- h) zmiana statutu na wniosek Zarządu Głównego lub 12 delegatów Oddziałowych większością $\frac{2}{3}$ głosujących.

§ 79. Nadzwyczajny Walny Zjazd Delegatów Stow. zwołuje w razie koniecznej potrzeby Zarząd Główny z własnej inicjatywy lub na żądanie 12 delegatów Oddziałowych, wybranych w okresie administracyjnym.

§ 80. Zakres działania Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu Delegatów obejmuje sprawy, przez Zarząd Główny na porządku dziennym postawione, tudzież objęte lit. d), e) w § 78).

§ 81. Nadzwyczajny Walny Zjazd Del. Stow. składa się:

a) z delegatów Oddziałów okręgowych, wybranych na ostatni zwyczajny Zjazd Delegatów, względnie umyślnie w tym celu wybranych;

b) z członków Zarządu Głównego.

§ 82. Walny Zjazd Delegatów Oddziału okręgowego odbywa się przynajmniej raz na rok. Walne Zgromadzenie członków Oddziału odbywa się z polecenia Zarządu Oddziału lub na podstawie uchwały Wal. Zjaz. Del. Oddz.

§ 83. W Walnym Zejeździe Delegatów Oddz. okręg. mogą brać udział wszyscy członkowie Oddziału z głosem doradczym.

§ 84. Nadzwyczajny Walny Zjazd Del. Oddz. zwołuje Zarząd Oddziałowy z własnej inicjatywy lub na żądanie przynajmniej 10 deleg. Kół pow. lub na polecenie Zarządu Głównego.

§ 85. Miejscem Walnego Zjazdu Del. Oddz. jest zasadniczo siedziba Zarządu Oddziałowego, w razie potrzeby Zarząd Oddziałowy lub Zarząd Główny może zwołać Walny Zjazd do innej miejscowości.

§ 86. Do zakresu działania Walnych Zjazdów Delegatów Oddz. okręg. należy:

- a) wybór prezesa, zastępcy i członków Zarządu Oddziałowego;
- b) wybór trzech członków Komisji rewizyjnej;
- c) wybór delegatów na Walny Zjazd Delegatów Stow.;
- d) zatwierdzenie przewodniczących sekcji i innych agend Oddziału;
- e) przyjęcie rocznego sprawozdania i rachunków Oddziału;
- f) uchwalanie wysokości dodatkowych wkładek członków na pokrycie wydatków nadzwyczajnych (§ 12);
- g) uchwalanie wniosków, nadesłanych z Kół powiat. i Kół miejscowych i wniosków samoistnych, dotyczących spraw szkolnictwa i oświaty narodowej;
- h) wyznaczenie miejsca dla przyszłego Walnego Zjazdu Delegatów Oddziału.

§ 87. Wszystkie uchwały Walnego Zjazdu Delegatów Oddz. mają być przysłane do zatwierdzenia Zarządu Głównego najdalej do dnia 14.

§ 88. Powiatowe Zgromadzenie członków Kół miejsc. odbywa się z reguły przynajmniej raz z końcem roku administracyjnego.

§ 89. Do zakresu Zgromadzenia Koła powiatowego należy:

- a) wybór przewodniczącego, jego zastępcy, sekretarza, referenta administracyjnego i oświatowego;
- b) wybór delegatów na Walny Zjazd Delegatów Oddz. okręg.;
- c) wybór sekcji, zawodowej i oświatowej;
- d) wybór Komisji rewizyjnej;
- e) zatwierdzenie programu pracy dla sekcji zawodowej i oświatowej i oznaczanie terminu miesięcznego zebrania delegatów Kół miejscowych;
- f) przyjęcie i zatwierdzenie sprawozdania z czynności i rachunków Koła powiatowego i Kół miejscowych;
- g) uchwalanie wkładek dodatkowych na pokrycie wydatków nadzwyczajnych Koła powiat.

Uchwały zapadają większością głosów, a w razie równości rozstrzyga przewodniczący.

§ 90. Koła miejscowe wybierają z końcem roku admin. przewodniczącego, zastępcę i sekretarza. Przewodniczący jest równocześnie delegatem do Zarządu Koła powiat. i podaje do wiadomości członków Koła miejsc. o zarządzeniach, poleceniach i uchwałach Zarządu Koła, Zarządu Oddziałowego i Zarządu Głównego.

§ 91. Członkowie Koła miejscowego zbierają się stale raz na miesiąc dla omówienia spraw, dotyczących szkolnictwa i członków Koła miejsc. Miejsce zebrania oznacza każdorazowo Zarząd Koła miejsc. Odpis protokołu zebrania Koła miejsc. ma być przedłożony Zarządowi Koła powiatowego.

Sposób głosowania i prawomocność uchwał.

§ 92. Wszelkie Zgromadzenia i zebrania Stowarzyszenia są jawne; na życzenie większości zebranych może przewodniczący zarządzić obrady poufne.

§ 93. Do kompletu Zarządu Koła miejscowego potrzebna jest obecność 2, Zarządu Koła powiatowego 3 członków, w Zarządach Oddziałowych 5, w Zarządzie Głównym 14, w Dyrekcji Zarządu Głównego 5 członków; na Walnych Zjazdach Delegatów Oddziału $\frac{1}{3}$ część, zaś na Walnych Zjazdach Delegatów Stowarzyszenia $\frac{1}{4}$ część delegatów, do udziału uprawnionych, przyczem ułamki liczą się za całość.

§ 94. Walne Zjazdy członków Stowarzyszenia odbywają się przy dowolnej ilości członków.

§ 95. W razie braku kompletu na Walnych Zjazdach Delegatów Oddziałów Okręg. i deleg. Stowarzyszenia, następne zebranie, którego termin z góry oznaczono, ma odbyć się przy dowolnej ilości członków.

§ 96. Tylko obecni członkowie mają prawo głosowania. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Głosowanie odbywa się przez podniesienie rąk, względnie legitymacyj.

§ 97. Głosowanie przez aklamację może odbyć się na jednomyślne żądanie ogółu zebranych.

§ 98. Na żądanie $\frac{1}{2}$ obecnych przewodniczący zarządzi głosowanie imienne.

§ 99. W sprawach osobistych odbywa się głosowanie kartkami.

Fundusze Stowarzyszenia.

§ 100. Zbieraniem i zawiadywaniem funduszami Stowarzyszenia zajmuje się Zarząd Główny.

§ 101. Fundusze Stowarzyszenia powstają:

a) z wpisowego od nowo przystępujących członków,

b) z wkładek bieżących członków,

c) z funduszy rezerwowych Oddziałów i Kół,

d) z dobrowolnych zapisów osób lub instytucyj,

e) z opłat członków, należących do poszczególnych Oddziałów i Kół Stowarzyszenia,

f) z procentów od kapitałów, lokowanych we własnych agendach, w zakładach kredytowych lub papierach wartościowych,

g) z opłat za prenumeratę organu i czasopism, wykłady, koncerta, przedstawienia, kursa naukowe itp., urządzone na rzecz Stowarzyszenia.

§ 102. Zarząd Oddziału Okręg. zawiaduje funduszem obrotowym i funduszami, na specjalne agendy Oddziału przeznaczonemi.

§ 103. Zarząd Koła zawiaduje funduszem obrotowym oraz innymi funduszami Koła, przeznaczonemi na specjalne jego agendy.

§ 104. Zarząd Oddziałowy odsyła Zarządowi Głównemu wpisowe i należną część wkładek członków Oddziału.

§ 105. Zarząd Oddziałowy i Zarząd Koła wydziela 5% z dochodów na fundusz rezerwowy Oddziału, względnie Koła powiatowego.

§ 106. Fundusz obrotowy Oddziałów i Kół tworzą: statutowa część wkładek i naddatku członków oraz dochody z przedstawień i t. p.

§ 107. Fundusze rezerwowe Oddziałów i Kół mają być odsyłane do Zarządu Głównego i te stanowią ogólny majątek Stowarzyszenia.

§ 108. Fundusz obrotowy Oddziału i Kół służy:

a) na pokrycie kosztów administracji i reprezentacji Zarządu Oddziałowego, względnie Zarządu Koła powiat. i potrzeb Zarządu Koła miejscowego;

b) na pokrycie kosztów podróży delegatów na Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia;

c) na koszty urządzenia zebrań, wieców, wystaw, wykładów, przedstawień, koncertów, wieczorków i t. p. na rzecz Stow. urządzanych;

d) na prenumeratę pism pedagogicznych;

e) na inne cele Stowarzyszenia za zgodą Zarządu Głównego.

§ 109. Funduszami specjalnymi i fundacjami Kół i Oddziałów administruje Zarząd Koła, względnie Oddziału, w myśl obowiązujących Instrukcyj i Regulaminów, do tego celu przez Zarząd Oddziałowy przedstawionych, a przez Zarząd Główny zatwierdzonych.

§ 110. Fundusz rezerwowy Zarządu Głównego powstaje:

a) z wpisowego członków;

b) z majątku rozwiązanych Oddziałów i Kół;

c) z datków i zapisów, na rzecz funduszu rezerwowego przeznaczonych.

§ 111. Zarząd Główny lokuje fundusz rezerwowy:

- a) w papierach wartościowych, mających bezpieczeństwo pupilarne;
- b) na hipotecę nieruchomości do połowy ich wartości;
- c) w nakładach Stowarzyszenia.

§ 112. Fundusz obrotowy Zarządu Głównego powstaje:

- a) z odsetek funduszu rezerwowego;
- b) z wkładek rocznych, wpłacanych wprost do Zarządu Głównego przez członków Stowarzyszenia;
- c) z należnej części wkładek i opłat oraz z wpisowego (§ 12 statutu) i ze specjalnych opłat członków, wpłacanych wprost do Zarządu Głównego;
- d) z zysku z nakładów Stowarzyszenia;
- e) z innych dochodów.

§ 113. Fundusz obrotowy Zarządu Głównego służy:

- a) na pokrycie kosztów administracji i reprezentacji Zarządu Głównego;
- b) na koszty podróży delegatów Zarządu Gł., urządzenie Walnych Zjazdów Stow. i koszty podróży zamiejscowych członków Zarządu Głównego;
- c) na pokrycie możliwych strat przy wydawnictwach Stowarzyszenia;
- d) na pokrycie niedoborów w specjalnych działach, przez Zarząd Główny prowadzonych;
- e) na pokrycie wszelkich innych wydatków, wynikających z uchwał Zarządu Głównego;
- f) na potrzeby organizacyjne nowo powstających Oddziałów. Kół powiat. i Kół miejscowych Stowarzyszenia.

§ 114. Pozostałą z końcem roku resztę funduszu obrotowego przeznaczają Walny Zjazd Delegatów Stow., na wniosek Zarządu Głównego, na różne cele Stowarzyszenia.

§ 115. Fundusze specjalne Stowarzyszenia powstają:

- a) z zapisów i datków, na specjalne cele przeznaczonych;
- b) z wkładek lub opłat, na powyższe cele składanych przez członków;
- c) z odsetek odnośnych kapitałów obrotowych lub rezerwowych.

§ 116. Sposób administrowania funduszami Zarządu Głównego określa Instrukcja i Regulaminy, wydawane przez Zarząd Główny.

§ 117. Stałą kontrolę nad funduszami Stow. wykonuje Komisja rewizyjna, wybierana przez Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia i referent skarbowy Zarządu Głównego lub osobno wyznaczony przez Zarząd Główny delegat.

Sposób załatwiania sporów w łonie Stowarzyszenia.

§ 118. Spory, wynikające między członkami ze stosunków Stow., załatwia sąd polubowny.

§ 119. Każda ze stron, spór wiodących, wybiera jednego sędziego, a ci wybierają nadsędziego.

§ 120. Gdyby która ze stron, wiodących spór, nie wyznaczyła w oznaczonym czasie sędziego lub gdyby przez nią wybrany sędzia wyboru nie przyjął, mianuje sędziego w łonie Zarządu Głównego Zarząd Główny, Oddziału — Zarząd Oddziałowy, Koła powiat. lub miejscowego — Zarządy tych Kół.

§ 121. Spory, wynikające z powodów organizacyjnych, kompetencji między Kółami miejsc., Kółami powiat. i Zarządami Oddziałowymi załatwia Zarząd Główny, przez osobną, do tego wyznaczoną Komisję.

§ 122. W ten sam sposób postąpi Zarząd Główny, gdyby sędziowie złożyli urząd w ciągu urzędowania.

§ 123. Gdyby sędziowie nie zgodzili się na wybór nadsędziego, rozstrzyga los między dwoma przedstawionymi kandydatami.

§ 124. O sposobie przeprowadzenia śledztwa i rozprawy i wydania wyroków decyduje Zarząd Główny na podstawie wniosku Komisji do tego powołanej.

§ 125. Wyrok, względnie orzeczenie, staje się prawomocnym z chwilą zatwierdzenia go przez Zarząd Główny.

§ 126. Od zatwierdzenia Zarządu Głównego niema odwołania.

Rozwiązanie Stowarzyszenia.

§ 127. Rozwiązanie Oddziału następuje na podstawie uchwały Zarządu Głównego, rozwiązanie Koła powiat. na podstawie wniosku Zarz. Oddz., zatwierdzonego przez Zarząd Główny, rozwiązanie Koła miejsc. na podstawie wniosku Koła powiat., zatwierdzonego przez Zarząd Oddziału.

§ 128. O potrzebie rozwiązania Oddziału, względnie Koła powiat. lub Koła miejsc. zawiadamia Zarząd Główny Oddział, względnie niższą jednostkę organizacyjną pisemnie.

§ 129. Do przeprowadzenia rozwiązania wysyłają dotyczące Władze Stowarzyszenia swego delegata, upelnomocnionego w każdym wypadku i przez Zarząd Główny.

§ 130. Po rozwiązaniu cały ruchomy i nieruchomy majątek Oddziału, Koła pow. lub Koła miejsc. przechodzi na fundusz rezerwowy Zarządu Głównego Stowarzyszenia.

§ 131. Jeżeli przynajmniej połowa członków rozwiązanego Oddziału, Koła pow. lub Koła miejsc. zgłosi równocześnie przystąpienie do najbliższego, istniejącego Oddziału,

Koła pow. lub Koła miejscowego, może być przekazany ich majątek — za zgodą Zarządu Głównego — temu Oddziałowi, względnie Kołu.

§ 132. Po uchwaleniu rozwiązania likwidację interesów jednostki organizacyjnej przeprowadza delegat Zarządu Głównego, względnie powołana przez Zarząd Główny Komisja Likwidacyjna.

§ 133. Stowarzyszenie rozwiązuje się uchwałą $\frac{2}{4}$ części głosów Walnego Zgromadzenia Zjazdu Delegatów Stow., umyślnie w tym celu przez Zarząd Główny zwołanego.

§ 134. Fundusze, Stowarzyszenia mogą być przeznaczone tylko na cele stanu nauczycielskiego lub oświaty narodowej.

§ 135. Gdyby Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia nie mógł w sprawie przeznaczenia funduszy powziąć uchwały, przekazuje tę sprawę Zarządowi Głównemu, który poweźmie decyzję.

§ 136. Fundusze, z wyraźnem oznaczeniem celu Stowarzyszeniu oddane, mają być w takim razie przekazane na ten sam cel.

§ 137. Likwidacją interesów Stowarzyszenia zajmą się członkowie ostatniego Zarządu Głównego w liczbie co najmniej dwunastu. Gdyby liczba ta, wskutek śmierci członków lub z innych powodów, zmalała, dobiorą pozostali członkowie liczbę brakujących z pośród byłych członków Stowarzyszenia, którzy przynajmniej 5 lat do Stowarzyszenia należeli.

Sposób ogłaszania uchwał i pism.

§ 138. Wszelkie pisma, uchwały i rezolucje władz Stowarzyszenia mają być ogłaszane w organie Stowarzyszenia lub okólnikiem osobnym.

§ 139. Uchwały, zawiadomienia, rezolucje Stowarzyszenia, nie cierpiące zwłoki, ogłaszać się będzie także i w pismach codziennych, bez względu na kierunek polityczny pisma.

Postanowienia przejściowe.

§ 140. Do chwili powstania wszystkich organów, przewidzianych Statutem, sposób tworzenia jednostek organizacyjnych i zakres ich działania określi Regulamin, uchwalony przez I Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia.

(Statut niniejszy zatwierdzony rozp. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 26/9 1921. Nr. B S 1206/2, Nr. rejestru 553).